

OBRTNIK

Političen in strokovnjašk list za obrtni stan.

„Obrtnik“ izhaja 8. in 24. dne vsacega meseca in velja celo leto s pošiljanjem na dom vred 3 gld. — Za pol leta 1 gld. 50 kr. — Za četrt leta 75 kr. Posamične številke 15 kr. — Uredništvo in Upravništvo Preširnov trg št. 3 — Naročnina in inserati sprejemajo se tudi v „Narodni Tiskarni“ Gospodske ulice št. 12. — Dopisi in poročila sprejemajo se v slovenskem i nemškem jeziku. — Inserati se računajo 3stopna vrsta za 1krat 4 kr. za večkrat ceneje.

V spomin štiridesetletnice.

Letos praznujejo narodi avstrijski redko slavnost 40letne vladarske dōbe našega presvitlega cesarja. V raznovrstnih činih pojavlja se lojalnost in ljubezen ljudstva do dobrega in skrbnega vladarja, — branitelja miru — ki je najdražji zaklad po katerem človeštvo hrepeni!

Tudi naš narod — boren v vseh okoliščinah — tekmuje v tem, kako bi slavnejše in veličastnejše praznovali spomin 40letnice; ki je dolga dōba celo v življenju navadnega državljana; tem redkejša pa v vladarskih hišah!

Tudi obrtniki, neizvemši jedne stroke pridobinskih krogov, praznujejo to slavnost, in skoro bi smeli reči, da ti krogi so tisti, katere vidiš pri javnih slavnostih postavljati najštevilnejšo armado slaviteljev.

Vrstili so se v razne socialne kroge, nahajaš jih v vsih društvih. — Požarne brambe, veteranska in pevka društva obstoje večinoma iz obrtovalcev!

In vendar, če uzamemo v roko svetilno tudi pri belem dnevu, kakor je Diogen iskal — človeka, ne najdemo izvzemši naše obrtno društvo, na celem Kranjskem, obrtniške skupine, ki bi imela vsaj toliko pomena kot najskromnejše pevsko društvo. Kakor hitro postane rokodelce, ki je bil kot pomočnik vdeležen pri delavskih izobraževalnih ali humanitarnih društvih, — samostojen obrtnik, pretrga tudi vezi ki ga še vežejo na sodruge po stanu in omiki mu jednake, — in na lastno roko poskusi svojo srečo mej drugimi doslej mu tujimi krogi.

Čestokrat zadonela je uže rokodelcem na vřesa beseda, da se „vrivajo“ v kroge, kjer se za nje ne mara. Mnogokrat padel je že kdo s lestve, ko je bil najboljšje volje, dospeti do vrhunca! Pa ne samo to. Obrtnikom, katere smemo primerjati razkropljeni čedi, ki nima voditelja, ne manjka le samostojnih izobraževalnih, strokovnih in zabavnih društev, — marveč životarijo tudi brez jednega humanitarnega zavoda za svoj stan.

Humanitarni zavodi so dan danes živa potreba; to pripoznali smo sami, ko smo bili še po-

močniki, ter ustanovljali smo društva in blagajne, na katere smemo še danes s ponosom kazati! Čemveč je posameznik izpostavljen negotovemu pridobitku, toliko bolj potreben mu je zavod, ki ga štiti in varuje o času nezgode in bolezni.

To resnico pripoznajo sicer obrtniki. Najdemo jih še v „jerpergah“ pri pomočniških bolnišnih in invalidnih društvih, kjer se nekako iz usmiljenja do nekih določenih stopinj vsprejemajo udom. Iz teh uzrokov vidimo jih tudi pri požarnih brambah, pri veterancih itd. A za Boga milega, — utikajo se povsod, a samostojni obrtniki nimajo najmanjšega humanitarnega zavoda, ki bi bil vreden po njihovih nazorih in potrebah. Mi ne bi tega poudarjali; ko ne bi bili prepričani, da je potreba v zboljšanje in povzdigo obrtnije združiti in spojiti razkropljene ude našega stanu tudi zunaj političkih reform; in preverjeni smo, da bi ustanova bolnišnega in preskrbovalnega društva za vse samostojne rokodelske obrtovalce ljubljanskega mesta bila najlepši spomenik, kojega zamoremo postaviti obrtniki v proslavo štiridesetletnice našega presvitlega cesarja, na katerega se ravno sedaj pripravljamo obrniti s prošnjo za varstvo našega stanu, — in da bi s tem činom najbolje zadostovali intencijam Nj. veličanstva!

Obrtniki! Ne ustrašimo se težavne naloge. Inteligenca našega stanu je za nami! Nadejati se nam je podpore vseh stanov in zavodov; ki čestokrat pospešujejo celo namene manj koristnih društev.

Vže sedaj dobrohotno podpirajo naše težnje narodni časniki in želijo uspeh našim domoljubnim naporom; nadejati se nam je tega tudi za naprej. Mnogo sile ostalo pa je tudi še v naših žilah; le prebudimo in ojačimo se! Ne poslušajmo tistih naših sodrugov, kojim se gnjusi stan, ki jim daje kruh!

Poprimenajse te ideje, „Kranjsko obrtno društvo“, ki je vže po svojih pravilih poklicano, ustanovljati omenjene zavode; skliče naj se zborovanje vseh obrtnikov in pregledajo naj se v take namene od ministerstva izdane normalna pravila. Geslo našega presvitlega cesarja bodi pri tem delu vodilo naše: „Viribus unitis“!

Kaj je poklic konfekcije?

„Obrtnik“ bode v prvi vrsti stal na braniku za interese producentov, rokodelcev!“

„Delo ki ustvarja iz surovih snovij vse, kar služi človeštvu v porabo in razveseljevanje, ki je vir vsemu blagostanju — zgublja čedalje bolj veljavo in vrednost.“

Tako smo pisali v našem programu. Naš boj je tedaj namenjen oni novodobni kupčiji pod imenom konfekcija, katere namen in poklic je, uničiti producenta in izdelovanje, ki je vendar podlaga in pogoj trgovini, podrediti popolnoma prodajalcem.

Da se bodo naši ljudje prepričali, da je vse dejanje in nehanje obrtu neprijaznih faktorjev naperjeno le na to, v kot potisniti producenta in ga v sužnost pripraviti; ter da je boj za naše pravice le obramba našega življenja in časti, objaviti jim hočemo iz daljše razprave samo jeden stavek, ki tako pristno kaže misli in ideje naših nasprotnikov.

„N. Wr. Tagblatt“, glavni organ obrtuočega židovstva, in konfekcijonarskega društva „Orient“, katero je v važnem vprašanji proti mali obrtniji pri upravnem sodišči-pravdo dobilo; ta list tedaj, ki je najbolj kompetenten soditi o tem, kaj je konfekcijonarstvo; ta list priobčuje 6. avgusta t. l. sledeče besede: „Der Confectionär ist nicht zünftiger Meister, sondern Unternehmer; er ist Repräsentant einer ökonomischen Epoche die den Unterschied zwischen Handel und Gewerbe aufzuheben sucht.“

Poklic konfekcijonarstva je tedaj uničiti razliko mej trgovino in obrtom; ali bolje rečeno mej delom in barantanjem. Povedano sicer ni komu ima biti stvar v prid; a gotovo zadenemo pravo, če dostavljamo; „dass der Confectionär den Unterschied zwischen Handel und Gewerbe — zu Gunsten des Handels“ — aufzuheben sucht.“

Delavec tedaj, ki se je rokodelstva učil in po dolgotrajni praksi pridobili si potrebno ročnost, ki je po svetu potujoč postal morebiti umetnik v svojej stroki; ta delavec tedaj bodisi že mojster

Listek.

Ponedeljsko pismo.

Dragi prijatelj!

V popolnitev mojega prvega pisma hočem Ti danes kulturni napredek denašnjega s „žajfo“ umitega človeštva bližje predočiti in razjasniti napredek, kateremu židovsko časnikarstvo dan za dnevom neminljivo hvalo poje.

Mnogim se zdi, da je vrhunec vse modrosti napredek v tehniki, praktičnem uporabljanji mehanike, kemije in matematike — na zemeljske snovi in stvari.

Ta izključno tehnični napredek so toliko hvalili, da so pri tem vse drugo pozabili ali pa navlaš prezirali. O belem dnevu se je ljudstvo prevarilo. Krivi proroki verovali so ga, kako dobro in koristno bi bilo, ko bi ljudje svoje imetje, katero jim „mrtvo“ leži praktično vporabili. Osrečevalci narodov v podobi bankirjev in ustanovnikov ponujali so ljudstvu pomoči za njega denar, češ, da je škoda za vsak krajcar, ki brez obresti leži doma.

In ljudstvo vsprejemljivo za take kulturne utise oveselilo se je sreče, ki se mu je ponujala, praznilo je svoje skrinje, — najstareji babure izvlekle so na dan v tmimi skrite nogovice; nosilo se je novce v banke ter dobivalo zanje lepo risan papir z še lepšimi podpisi.

Da pa gizdavo človeštvo ne bi pogrešalo lepote, vstvaril mu je tehnični napredek talmi-zlato in steklene dijamante, katere sedaj kultivirani Evropejec obeša nase, kakor divji Indijanec.

A kakor kaže, napredek še ni dosegel povsod vrhunca. Mamonu služeči narodni gospodarji še vedno jadikujejo zaradi vsake ure, katera se ne porabi za delo. Do zadnjega krajcarja znajo preračunati milijone iznašajoče izgube, ki nastanejo vsled obilih praznikov in negospodarskega zanemarjenja pregovora: „Da je čas denar!“

Njih idejal bi bil ta, da bi se kolesa strojev, kakor sile vesmirja noč in dan sukala; da bi ljudem ne bilo treba počivati niti spati, da bi pazili, kako deluje stroj ter od prirodnih sil izvršeno delo vestno vknjiževali ter je spravljali v skladišča privatnih monopolistov!

To je denašnji „gospodarski napredek!“ Nekateri skrajno napeti bebcji šli so celo tako daleč, da so ljudem, ki so itak že stradali, priporočali, naj omejijo svoje potroške in — naj štedijo.

Nakopičenje bogastva — minljive vrednosti postala je manija — se boš dragi prijatelj, potem čudil, da denašnja kultura in tako zvani napredek ne hasni človeštvu; marveč da mu brezozirni lov po bogastvu uniči blažje čute?

Široki krogi ljudstva, da celo družbinsko življenje je razsebe. Nikdo ni zadovoljen! Kako se bode stvar končala, tega niti ne vemo. Le to znamo, da se denašnjim kapitalistom — židom, ki so pod se spravili skoro ves v stoletjah nabrani imetek človeštva, prav dobro godi, da jim je denašnji svet najboljši in socialne razmere, kakor obstoje, najugodnejše.

Zato se pa tudi tolikanj upirajo sleherni premembri, ki delavsko ljudstvo želi, ker se bojijo za svoje žepe. Zato pa tarnajo, da je kultura v nevarnosti, — da bode uničen napredek devetnajstega stoletja, če se napravi ukrep, da bi le čevljar smel obuvati izdelovati!

ali pa pomočnik, naj bode le težak in suženj mešetarju, ki mnogokrat ne zna družega nego z jezikom kupovalca prevariti!

Delo in delavec tedaj je nič! Kupčevalec in mešetar je vse!

Daleč je pač svet zašel, da je potrebno kaj tacega pisati, in žalostno, da so nazori posameznikov mogočne stranke in jednaki.

Na ta način tedaj dospemo do jednegega robstva, kakor nekdanji sužnji; delo se bode začelo prištevati zopet mej nečastni posel.

To bi bil tedaj sad novodobnega liberalizma, ki bi znova dokazoval, da je od svobode do robstva le korak!

Obrtnikom v obrambo in pomoč.

IV.

Vse kupčije kakor tudi večja podjetja imajo strogo določene poslovne običaje (Usancen) po kojih enakomerno dotična stroka vodi svoja podjetja. Taki običaji veljajo nasproti kupovalcem skorej jednako zakonom in le vsled take gotovosti je velikim obrtovalcem mogoče napraviti si tako zvani „Calcul“, po kojem delujejo. Strogo uvažanje dohodkov omogoči ceno kupovanje in pospeši izhajanje z lastnim kapitalom; kar je vsled silno potlačene cene izdelkov glavni pogoj zadostujočemu prislužku. Vsega tega pa pri malem rokodelstvu ni! Nihče se ne ravna po takem pravilu; večina pa tako, kakor drugi zahtevajo. Pripoznanega običaja za poslovanje v nobenej stroki ne poznamo, in le oni mene storiti zase najboljše, kateri pripuščajo svojim kupovalcem delati z njim, kakor jim drago.

Ni nam namen spuščati se v podrobnosti. Pazljivi čitatelj — in le za tega pišemo — izpeljal si bode našo misel sam, in če je razsoden, pripoznal bode, da bi dogovor s sodrugi cele stroke v tej zadevi obrtovanje veliko olajšal in marsikomu odvezel nepotrebne skrbi!

Vsled nove postave v varstvo dolžnikov, katero je državni zbor sklenil, da vsaj deloma prepreči kaznjivo barantanje židov, koje cilj in konec sicer tudi mi odobrujemo, postalo je obrtovanje na dosedanji način še mnogo nevarnejši, nego je bilo preje. Le poštenjak vreden je sedaj zaupanja, ker nepoštenemu dolžniku nihče več do kože ne more, če je njegova terjatev še tako opravičena. Uvaževati bode treba rokodelcem to imenitno zadevo in preostaja jim jedina pomoč v tem, da v mejosobnem občevanju poizvedo nerealne in zaupanja nevredne dolžnike.

Nemogoče bode potem, da bi bili, kakor se je to že večkrat pripetilo po kaki premeteni osobi opeharjeni drug za drugim v celem okraji.

Kako vestno vendar varuje in stiska marsikateri rokodelec svoj nezatni imetek, kadar gre za lastno ali pa družinsko porabo, in kako lahkomisljeno ravna s svojem imetkom nasproti kupovalcem! Kolikokrat čudijo se kupčevalci naši lahkomisljenosti, in ta je vzrok, da se je pri občinstvu po pravici vrnila misel, da se izdelki visoko nad vrednostjo prodajajo, ali pa da je prislužek v resnici tako velikanski, da se pogoste izgube ne občutijo. In vendar ni to resnica! Brezuspšno delo, vedna skrb in obteženo poslovanje so posledica izgub!

Za tem grmom tiči zajec! Skrajni čas je, da se židovskim kulturonošcem, ki se delajo varuhe kulture in ki po časnikarstvu pačijo javno mnenje — strga krinka raz obraza in se jih svetu pokaže v pravi luči. Ljudje, katerim je lastni žep — kultura in trebuh — Bog — nimajo pravice braniti napredka. Ljudje, katerih dejanje in nehanje je borza in kurzni listki, privedli bodo ljudstvo k obupu, a ne k napredku.

Kaj ne, prijatelj, Ti boš mislil, da je tvoj ponedeljski podlistkar rogovilež prve vrste, a ne zameri mi; v sedanji dobi, ko imamo „nolens volens“ skozi celi teden vsaki dan ponedeljek, ko nobena natakara ne vpraša rokodelca, kaj boš jedel, kaj boš pil, ker nima denarja se ne boš čudil, če želim vso „kulturo“ tje, kjer poper raste. Kultura, napredek, svoboda, so sicer prav lepe stvari, a brez kruha in čevčka, podobne so nožu, ki nima rezila in je brez držala.

Olajšal sem si tedaj svoje srce in če bodeš moje ponedeljsko modrovanje v natisek oddal, želim olajšitve tudi Tebi, ker vem, da si jedin v mislih s Tvojim prijateljem

Ne bi poznali pogojev obrtije, če bi trdili, da se te slednje dajo čisto odpraviti; a da se zamorejo na prav lehk način izmanjšati do nezatnosti, to smemo trditi; a treba je sodrugom stopiti na stališče, da se bodo drug drugim rajši pomogli nego škodovali.

Obrtniki morajo v marsičem predruožiti si nazore; in jeden prvih pogojev je ta, da drug drugega pustijo živeti, da ne bodo kljubovali in uničevali obrti zaradi tega, da bode sodrug oškodovan, čeravno tudi sami trpijo.

Priboriti si mora znati rokodelec tudi neko nezavisnost nasproti kupovalcem, kako bode to dosegel, je skrb vsacega za-se! Mi omenimo le to, da je navada postala misliti, da se komu z delom daje miloščina, a rokodelec, ki si obrta ne vé vrvnati drugače nego da za delo prosjači, bi storil pač pametneje, če ostane pomočnik!

Pri vsakem obrtu najde se lahko še posebnih navad in razvad, ki spodjedajo vspeh obrta. Take posebne škodljive razvade najdejo se pri pekkih, mizarjih, krojačih, čevljarjih, zidarjih itd.; največ pa v tacih obrtih, kjer je mnogo konkurence. Ker zamore rokodelec le za pošteno ceno napraviti pošteno delo, greši se mnogokrat s slabejšim delom, — a škoda je pozneje gotova, če je takrat ni! Sploh je treba malemu obrtu varovati skrajno solidarnost. Čeravno je to težko nasproti židovstvu, pospešujejo sodrugi skupno to lažje, in ravno s solidarnost malorokodelskega proizvajenja ostane razlika in prednost njegova, ki ga stori potrebnega, da se ga išče, in mu zagotovi obstanek!

Zboljšanja naših občnih razmer po zmagi obrtništvu prijaznih političnih nazorov se nam ni tako hitro še nadejati. Kelih trpljenja ni še izpraznjen! Še prevladujejo v vseh krogih merodajnih, državnih, političnih in finančnih faktorjev — načela, ki so v konservativnem smislu protivna teženju obrtnije. Uplivno židovstvo ima vsled vsakojakih zvez ogromne zaslombe; nazori, da so manšeterske ideje, koje je vcepila židovsko-liberalna stranka v treh desetletjih, jedino zveličavne, se ne dajo tako hitro omajati, kakor bi si želeli — in le sila privedla bode svet k temu, da bode spoznal, da je novodobno narodno gospodarjenje državam in človeštvu v jednako pogubo; kakor je bil lažliberalizem poguba za pravo svobodo! Obrtovalcem potreba je spoznanja in zavednosti; da se trdno oklenejo nazorov, koji jedini so patrijotični in domoljubni. Še je čas za nas! Mnogo koristimo si uže sami lahko, če odpravimo razne neprilike, koje pač vsi poznamo in katere smo v tej razpravi omenili — če upeljemo naprave, ki nam koristijo; neprestano pa treba gojiti občno idejo; varovati pa ustrajno vsaj to, kar še posedamo.

Naša dežela ni še obkoljena z mōro človeštva, branimo jo, dokler ne bo prepozno! Čim bolj se spodriva židovstvo po velicih mestih, čim bolj prestrigajo nove postave jim peruti, tem intensivnejši se bodo vrivali v pokrajine. Naša bodočnost in bodočnost naših potomcev je v nevarnosti, če obrtništvu omaga in obupa! Otroci naši bodo fabriški delavci in sužnji, kapitalskih močij! Obvarujmo jih žalostne osode!

M. K.

Obrtnikom avstrijskim.

Že desetletja se borimo za upeljavo obrtnega reda, s katerim bi se varovalo delo pred umazano konkurencijo in izmolzevanjem.

Desetletja moramo se boriti, da se uresniči le jeden del naših opravičenih zahtev, in že smo prisiljeni z vsemi svojimi močmi se upirati, da ubranimo, kar smo pridobili.

Naši nasprotniki ne počivajo, ne mirujejo, odpraviti hočejo dokaz zmožnosti, kakor je tudi pomankljiv in kakor tudi omogočuje urivanje tujih elementov, da bi obrtni stan zavsem izročili neproduktivni posredovalni trgovini v roke.

Mari hočemo napenjanja naših nasprotnikov mirno gledati, ne da bi kaj storili? Hočemo ravno dušno gledati, kako se sistematično podkopuje bodočnost našemu rokodelstvu, bodočnost naših rodov? Mari naj zgubimo to, kar smo priborili, ne da bi poskusili ohraniti? Mari se bode res uresničila beseda, katero je poslanec Reschauer zaklical nam pred leti. Rekel je: „Kaj se trudite, da bi dobili zadrage in dokaz zmožnosti; če „mi“ (s tem je mislil manšetersko stranko) zopet pridobimo upliv, bode se obrtnim oblastvom, okrajnim gla-

varstvom naročilo, da naj administrativnim potom napravijo ves obrtni zakon iluzoričen!

Ne, nečemo držati križem rok, hočemo se zjediniti, in vzlíc vsem majhnim nasprotjem složno postopati, in ne zмене se za krik časnikarjev varovati naše koristi, naše pravice.

Obrtniki avstrijski.

Naš dokaz zmožnosti je v največji nevarnosti; daleč segujoča razsodba se je izrekla dne 3. februvarja in posledice njene se vedno bolj čutijo.

Upravno sodišče je namreč spoznalo, da imajo trgovci z obleko pravico, imeti delavce za jemanje mere; § 38. se je s to razsodbo razlagal tako, da bode ves obrtni zakon z dne 15. marca 1883 postal popolnoma iluzoričen in obrtna oblastva že izdajo na podlagi tega razlaganja odloke daleč segajočega pomena, ki preté naravnost obstanku nekaterih rokodelcev.

Pa ne samo § 38. se tako razlaga, da se škoduje našemu rokodelstvu, temveč tudi §§ 1, 14, 36, 37, 55, 114 in 115 se upotrebljuje tako, da nikakor ne ugaja duhu postave z dne 15. marca 1883, našim pričakovanjem in nadam.

Dočim na jedni strani tako razlagajo in upotrebljuje postavo, da se razširja obupnost mej obrtovalci, se na drugej strani s fino premetenostjo pripravljajo, da bi v merodajnih krogih razširili napadne pojme in mnenja, da je obrten zakon brez vse koristi, da nema nobenega smotra, da je celo škodljiv.

Že pred leti so bili na Dunaji priredili tako „imenovano razstavo gonil“, katera je imela omenjeni smoter da bise razširilo v merodajnih krogih mnenje da ni nobene prave meje mej veliko industrijain rokodelstvom, da je zatorej obrtni zakon z dne 15. marca 1883 slab, z drugimi besedami, da se naj uvede vnovič obrtna svoboda, odpravijo zadruge in dokaz zmožnosti.

Vpraša se, kaj naj storimo?

Ali naj se zopet obrnemo na parlament?

Ta je itak dal nam obrtno novelo z dne 15. maja 1883, eksekutivne oblasti pa nema, in je torej postavodavno oblast popolnem brez sile nasproti izvrševalni oblasti.

Mari hočemo čakati, da bodo nove volitve, katere bodo zopet dale parlament, ki tudi ne bode imel eksekutivne oblasti?

Ali hočemo počakati, dokler bode drugačna ustava?

Mi mislimo, da kar sami lahko odgovorimo na to vprašanje, in odgovor se ne more drugače glasiti nego:

Ne, ne!

Ne preostaje nam drugega, nego obrniti se na onega činitelja, ki ima legislativno in eksekutivno oblast, in ta je naš vladar, cesar, s katerega prestolnim govorom se je leta 1879. napovedal nov obrtni red.

Jednako našim prednikom, ki se začetkom tega stoletja niti s strašenjem organov obrtnih oblastev vseh instanc, niti z drugimi faktorji neso dali odvrniti, da se ne bi bili obrnili do cesarja Franca, hočemo se tudi mi obrniti do cesarja Frana Josipa z prošnjo, da bi se paragrafi postave, ki dajó nam varstvo, točno izvajali, in da se prouzroči, da se premene oni, ki nam škodujejo.

Obrtovalci vseh narodov avstrijskih! Bodimo složni in skupno delujmo, ne dajmo se razpreti, naj pišejo časniki kar si bode. Glejmo, da dobomo mnogo tisoč podpisov, da se tako dokaže, da avstrijski obrtni stan še vedno upa na cesarja in se zanaša nanj. Vsakdo bode agitator in glej, da se peticija razširi, da se jasno pokaže, če ima pravico do obstanka ona državni sovražna stranka, ki hoče iz sebičnih uzrokov uničiti rododelstvo.

Sodrugi!

Če se bodo tudi oni, ki žele, da se odpravi dokaz zmožnosti, posluževali vseh mogočih vseditiv, da bi preprečili vspeh tej prošnji, ne dajte se prestrašiti, da bi je ne podpisali, kajti lahko je odgovoriti na vprašanje: „Kdo bode agitoval proti peticiji?“ Odgovor se glasi:

Vsi, ki se žive od izmolzevanja in zapeljavanja obrtnega stanu, vsi, ki hočejo napraviti razpor mej obrtniki, da bi na njih stroške brez truda živeli.

uradnike in z njih pomočjo goljufal državo na carino. Kakor so zračunili veščaki, osleparil je državo najmanj za 115.000 gld. Ko je tako delal, ni čuda, da je imel zalogo blaga za 3 1/2 milijone in 160 trgovskih pomočnikov. Proti takim sleparjem se je težko boriti poštenim trgovcem in obrtnikom. Treba je, da se očisti Avgejev hlev kurupcije in rovež trgovska morala, poprej trgovski stan ne bode zopet pridobil spoštovanja, katero je zgubil zaradi tacih sleparij.

(Zlata pravila za obrtnike.) Postopaj s svojimi delavci kakor s svojimi bližnjimi. — Izročuj le soliden proizvod. — Ne prenašli se v konkurenci in pusti tudi konkurentu živeti. — Ne delaj čez svoje moči. — Drži mnogo do dobrega glasu. — Plačaj točno dolgove svoje. — Ne daj nikomur podpisa na menico iz prijateljstva. — Pazi na napredek v svojej stroki in obračaj ga sebi v korist. — Ne zgubi upanja v bodočnost, če nemaš vselej vspeha. — Drži se strogo določenih delavnih ur. — Najbolji so obrtniki, ki imajo svoje knjige v redu. — Imej vedno svinčnik v žepu, da moraš računati pri vsakej priliki. — Ne trati časa po krčmah. — Za delo je jutro najboljši čas, po kosilu je človek navadno bolj len. — Ne trosi po neumnem svojih novcev. — Spoštuj svoje delo in ne trudi se zastonj. — Ne gledaj na velik dobiček, a delaj pa za ljudi, ki ti gotovo plačajo, torej delaj največ za gotovo plačilo. — Pazi, s kom imaš opraviti, vselej poizvedi za časa, v kakih razmerah so ljudje, s katerimi stopiš v trgovsko zvezo.

— Zadruga Dunajskih krčmarjev obrnila se je do Dunajskega mestnega zbora s prošnjo, da naj gleda, da konzumska društva ne bodo prestopala svojega delokroga. Konzumska društva v mnogih krajih škodujejo malim obrtnikom s tem, da prestopajo delokrog svoj.

— Nemški klub državnega zbora sestavlja je za prihodnjo sezono gledé narodno-gospodarskega uprašanja sledeči program: 1. Oproščanje malih obrtnikov, ki le z jednim pomočnikom delajo, od pridobinskega davka. 2. Oproščanje delavnic od hišnega najemniškega davka. 3. Odprava davkov, ki zadevajo kreditna in produkcijska obrtniška društva. 4. Upeljava obrtnih razsodišč. 5. Raztega bagatelnih tožb do 100 gld. 6. Odstranitev principa, po katerem se le dolžnik varuje. 7. Pospeševanje zveze malih obrtvalcev za dela za državo. 8. Upeljava postave proti sleparstvu s prevaro in popačenjem blaga. 9. Obdačenje potujočih prodajalnic in krošnjarjev. 10. Razširjenje obrtnega pouka. 11. Udeležba obrtnih mojstrov pri posvetovanji o uprašanjih, ki se tičejo obrtnije v obrtnem svetu. Obrtnikom, kojim niso znane razmere političnih strank v državnem zboru, omenimo, da nemški klub stoji glede narodnega uprašanja na strogo nemškem — glede socialnega uprašanja pa na proti židovskemu stališču. Najmočnejše zavetje ima židovstvo in njegovi nazori v takozvanem nemškoavstrijskem klubu, ki je najštevilnejši in reprezentira staro gardo naših takozvanih liberalcev in ustavovercev!

— (Koliko družine ima naša država tostran Litave?) Uradnikov je: . . . 35.180 dninarjev in pomočnih uradnikov . . . 4.864 uradnih slug . . . 14.296 jetniških slug . . . 524 finančnih stražnikov . . . 4000 profesorjev državnih šol . . . 2134 Vsi skupaj prejemljejo plače na leto, s pobiljški vred 48 milijonov gold. Umirovljenih oseb je 18.000, ki dobivajo 15 milijonov gold. na leto pokojnine.

— Zeleznična zveza mej Dunajem in Carigradom 12. t. m. se je otvorila po velikih težavah bolgarska železnica za mejnarodni promet. Sedaj vozi železnica z Dunaja skozi Ogersko, Srbsko, Bolgarijo in Rumelijo v Carigrad. Ta železnica je velike važnosti tudi za avstrijsko trgovino in obrt, če bodo le naši državniki znali s pametno trgovsko politiko skrbeti, da ne spodrinejo avstrijskih izdelkov angleški in francoski proizvodi na vzhodu.

— Na Angleškem velja od lanskega leta postava da nikakršno tuje blago ne sme imeti znamk, po kojih bi mogel kupovatelj soditi, da je izdelek pristno Angleški. Nazori Angležev glede domačega proizvajanja so namreč drugačni, kakor pri nas. Anglež najbolj čišla domače blago in zatagadelj pridevlejo ondotni kupčevalci tujim izdelkom, ki jih zaradi nižje cene i. t. d. iz tujine dobivajo znamke, ki kupovalce premotijo da je blago angleško. Odredbe so tako stroge, da ne pustijo čez mejo niti izdelkov, ki nosijo znamke „Austrian manufacture, ali pridevke „superfine“ registreted“ „warrants“ i. t. d. Pri nas pa nihče niti klobuka ne kupi, če nima znamke „Paris“. Deloma krivo je temu, da domačih izdelkov ne čislamo tako kakor Angleži to, da je proizvajanje najbolj potrebnih in razširjenih izdelkov v židovskih rokah, kojih kupčijsko geslo je; ceno in slabo!

— Shod avstrijskih gostilničarjev bode letos na Dunaju. Udeležba naznanjena je tudi iz Ljubljane. Vodstvo južne železnice znižalo je vožnjo za udeležence za 33 1/3%.

— Židovstvo v Celovci se tako zelo množi, da bodo imeli čifuti v kratkem vso boljšo trgovino v svojih rokah. Pred kratkim ustanovili so si lastno semitsko družbo in danes snujejo že svoje pogrebno oskrbnitvo ter se pogajajo z občino Celovško za lastno pokopališče. Naši prijatelji Nemci vidijo seveda vse črno le v gibanji koroških Slovencev, mimo tega pa mirno gledajo, kako jim leze žid na hrbet v njihovo lastno škodo.

(Zadruga pasarjev v Jablanci) je poprosila pri c. kr. vladi, da se klejci stekla in varilci uvrsté mej rokodelske obrtje. C. kr. trgovsko ministerstvo je v sporazumljeni s c. kr. ministerstvom notranjih zadev ustreglo prošnji in določilo, da tudi klejci stekla in varilci morajo dokazati zmožnost. Za dokaz zmožnosti zahteva se učno spričevalo in dokazilo, da je dotični več let delal v tem obrtu ali v kakem tovarniškem podjetji. Te dokaze lahko nadomesti spričevalo zrelosti kake obrtne učilnice.

(Krojaška zadruga v Berolinu in knez Bismarck častni mojster.) Berolinska krojaška zadruga je dne 2. julija povodom 600 letnice svojega obstanka kancelarja nemške države, kneza Bismarcka, iz hvaležnosti za njegove zasluge za povzdigo nemškega rokodelstva imenovala častnim mojstrom. Knez Bismarck je častno mojsterstvo tudi vsprejel in se mu je pismo častnega mojsterstva že poslalo v Friedrichsruhe. „V levem voglu tega pisma je Bismarck-Schönhausenski grb“, tri peresna detelica s koprivami na modrem polji. Na obeh straneh grba so zastave Alzacije in Loteringije, nad njim se pa razpenja kneževska krona. V glavi na sredi je nov grb krojaške zadruge, na obeh straneh pa emblemi obrti: gladež, škarje, vatel, kolesce sukanca, trak, omarica za gumbe, igle, krtača, blago za obleko in polklada. Leteči modri trak ima datuma 30. aprila 1288. in 31. julija 1888. Pečaćeno je pismo častnega mojsterstva z rudečim pečatnim voskom in izdano v Berolinu dne 31. julija 1888. Podpisalo ga je starašinstvo zadruge: E. Köppen, A. Alscher, D. Hartman in G. Geweke. Pergament, na katerem je častno pismo, je v škatljici iz rujavega usnja. zlatimi utisku okrašenej. Na sredi škatljice je grb kneza Bismarcka iz čistega srebra, nad grbom se pa razprostira bronasta pozlačena kneževska krona.

(Dunajskih krojačev modni klub.) Dunajska zadruga krojačev je sklenila osnovati modni klub moških in ženskih krojačev. Izvolil se je že odbor, ki bode izdelal pravila za nameraven klub.

(Žitni semenjski semenj na Dunaji.) Mejnarodna semensko komisija je sklenila v sporazumljeni z Dunajsko sadno in močno borzo, da bode dne 27. in 28. t. m. mejnarodni semenski in žitni semenj na Dunaji. Ker je letos v rotundi razstava, bode semenski semenj v skladišču Dunajskega mesta, kjer je dal mestni svet z ozirom na občnokoristni namen semnja zadostujoče prostore na razpolaganje.

Naznanila in premembe obrtnij v Ljubljani.*)

od 24. julija do 23. avgusta 1888.

(po uradnem zapisniku).

Dobili so pravico za:

a) rokodelske obrtije.

Anton Čamernik. Vegove ulice 9., čevljar.
Janez Kristan. Sv. Petra cesta 13., krojač.
Franc Vouk. Poljanska cesta 19., čevljar.

b) Proste obrtije:

Anton Pregel. Sv. Jakoba nabrežje 17., prodaja izdelane obleke.
Jera Lovša. Rožne ulice 27., branjevka.
Antonija Rakouc. Trnovske ulice 7., branjevka.
Josefa Porenta. Sv. Petra cesta 75., kupčija z lojem.
Adolf Roming. Židovske ulice 5. kupčija z podobami.
Fran Sršen. Sv. Petra cesta 23., prodaja masla.
Anton Potokar. Karlovske ulice 22., branjevec.
Karl Pilny. Sv. Petra cesta 24., prodaja suhega mesa.
Urša Tratnik. Pred škofijo 21., branjevka.
J. E. Giontini. Glavni trg 17., prodaja muzikalnih instrumentov.
Franz Stampf. Šelenbugove ulice 5., kupčija s kožu-hovino.
Katarina Skerl. Cesta v mest. log 16., prodaja masla.

c) koncesionovane obrtije:

Anton Stacul. Šelenburgove ulice 4., gostilna.
Franc Dolenc. Poljanska cesta 25., fijakar.
Josip Lenče. Gledališke ulice 4., gostilna.
Karol Lentsche. Rožne ulice 15., gostilna.

*) Pod to rubriko priobčevali bodemo vsaki mesec jedenkrat vse obrtne naznanila in premembe.

Listnica uredništva. Gosp. Janez Gašparinu županu v Begunjah in drugim gospodom. Kakor smo vam že po listnici naznanili ni imel neki Ljudevit Mayer, kojega niti ne poznamo nobenega pooblastila, da bi pobiral naročnino za „Obrtnika“. Mož je tedaj dotične gospode osleparil; ker nam naročnine ni izročil. Prepustivši vsem oškodovanim gospodom da storijo nadaljne korake, prosimo jih da nam pošljejo svoje naslove, ker jim hočemo s tem ustrediti da jim za naročeni čas pošljamo naš list.

Naročnino sme sprejemati le naš pooblaščenec, ki se s pooblastilom izkaže proti oddaji od nas potrjenih naročilnih listkov.

Najpripravneje pa je poslati vsoto po poštini nakaznici upravnistvu našega lista. G. F. L. v Černomlji. Poslali smo vam naročene številke Pozdrav!

Mnogim sodrugom v Ljubljani. Za naklo-njeno podporo v osiguranje obstanka „Obrtniku“ izrekamo v imenu stvari, koje zastopamo srčno zahvalo.

Našim naročnikom v Ljubljani, ko bi kdo slučajno — kar se lahko pripeti, ne prejel lista o pravem času, prosimo da nam to naznani ali pa da pošlje po njega k upravnistvu. Naročniki na deželi reklamujejo naj na pošti, — ker mi oddamo natančno vse številke na pošto.

Uredništvom slovenskih listov, ki so nam poslali list v zameno, — storili bodemo to tudi mi.

Preselitev prodajalnice.

Svojim cenjenim naročnikom in kupovalcem uljudno naznanjam, da sem ostavil svojo dosedanjo

prodajalnico s čevljarskim blagom,

katero sem imel več let in v kateri sem imel vedno največjo izber ter se preselil

v Cetinovičevo hišo na Kongresnem trgu št. 3, kjer sem otvoril svojo novo prodajalnico.

Zahvaljujoč se najtopleje za do sedaj izkazovano zaupanje, prosim uljudno, da mi je še dalje ohranite, ter zagotavljam, da se bodem kakor dosedaj prizadeval, da postrežem svojim naročevalcem in kupovalcem v vsakem oziru najreelnejše in kolikor moč po ceni.

Z velespoštovanjem

JARNEJ ŽITNIK.

V Ljubljani v maju 1888.

(8—4)

Franjo Dežman

knjigovez, sv. Petra cesta št. 6. v Ljubljani
priporoča se
za vezanje knjig, napenjanje zemljevidov in planov,
za izdelavanje platnic, galanterijskega in kartanašnega dela ter vsega, kar spada v njegovo obrt. (7—3)

„Obrtnik“

brošurana letnika 1883 in 1884 po 60 kr.
letnik in
Poročilo o obrtniškem shodu
na Dnnaju l. 1884.
po 15 kr. s poštnino vred dobi se pri
Upravištvu „Obrtnika“.
Preširnov trg št. 3. Ljubljana.

Vsakovrstnih dežnikov in solnčnikov,
poštenega domačega izdelka,
priporoča po zelo nizkih cenah

JOSIP VIDMAR

izdelovalec dežnikov in solnčnikov.
Ljubljana, Stari trg.
Dežniki in solnčniki se hitro in ceno popravljajo
in na novo prevlačijo. (11—3)

Svež ržen kruh,

vsakovrstno
nasladno pekarijo
in
kruh na vago
klg. po 14, 16, 22, 24 kr. priporoča

Jakob Zalaznik,

Stari trg hiš. št. 16.
Dalje se priporoča gg. gostilničarjem za mnogobrojna naročila, katerim se na željo ob vsakej uri kruh na dom pošilja. (12—3)

Janez Verhovec,

jermenar (10—3)
Stari trg št. 17.
Priporoča se p. n. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih konjskih oprav in vse v to stroko spadajoča dela. Popravila se izvršujejo točno, dobro in ceno.

J. KLAUER

(pri Voglu)
priporoča svojo bogato zalogo
špecerijskega in materijalnega blaga
na debelo in drobno.
Sosebno priporoča:
garantirano najboljši pristni
brinjevec
domačega izdelka, kot zdravilo za obtežave želo-da, vodenico in vsakovrstne druge bolezni.
Priporoča tudi:
veliko zalogo špirita, ruma in vsakovrstnih likerov itd.
Naročila se točno izvršujejo. (9—3)